

גדול של העם היהודי (החרם לא חל, למשל, על יהדות תימן, שבה היה ריבוי נשים נפוץ, ונוהג עד זמננו). אולם גם רבינו גרשום התיר שבמקרים מיוחדים יוכל יהודי לשאת לו אשה שנייה, אחד המיקרים המקובלים הוא עקרותה של ה-אשה הראשונה.

החוק הפלילי, האוסר ריבוי-נישואין, הוכנס לפלשתינה-א"י עלי ידי הבריטים, אשר רצו ללמד את הילדים מינהגי חבר מתוקנת. אולם גם הם התירו למוסר למים לשאת יותר מאשה אחת. ליהודים התירו זאת במקרים שקיבלו היתר-נישואין מהרבנות.

מדינת-ישראל, שלא היתה זריזה במיוחד בחקיקת חוקים, הודתה מאד דווקא בעניין ריבוי-נישואין. כבר ב-1959 ביטלה את סעיף 181 המנדטורי, וחוקקה במקומו את החוק לתיקון דיני העונשין (ריבוי נישואין). סעיף 2 שבו אסר על גבר

מגרש את אשתו המזדקנת, ונושא לו את הצעירה.

ואילו רצה עמרם לזכור לאשתו את חסד נעוריה, לא היה מתגרש ממנה, אך גם לא היה נושא לו את האשה הצעירה. הוא היה עובר לגור איתה ללא נישואין, והיא היתה "הידועה בציבור" שלו. איש לא יכול היה או להאשימו בריבוי-נישואין. אין, הוא לא התחתן שנית. הוא פשוט השתמש בהסדר המישפטי, שבו הכירו בתי-המשפט וחוקים שונים של המדינה. הוא יכול היה גם לעשות זאת בדרך אחרת, קצת יותר מסובכת, אך עדיין אפשרית ליהודים. הוא היה פונה לבית הדין הרבני, מספר כי הוא נשוי לאשתו הראשונה כבר למעלה מ-10 שנים, והם חשוכי-בנים. אי לכך הוא מבקש היתר לשאת לו אשה על פניה, יש בידי בית הדין הרבני להתיר לו לעשות כך. אם יאשרו הרבנים הראשיים את פסק-הדין,

בינהיה

לשאת יותר מאשה אחת, ועל אשה לשאת יותר מבעל אחד.

המיקרים המיוחדים, שבהם מתחשב הדין, הם אצל יהודים, בהיתר בית-דין לשאת אשה שנייה, ובמקרים אחרים, רק כאשר הכריז בית-המשפט שהאשה הראשונה היא בלתי-שפוייה בדעתה, עד כדי כך שאינה יכולה לעבור תהליך של הפקעת הנישואין, או שהיא נעדרת יותר משבע שנים, בנסיבות המעוררות חשד סביר לחייה.

ובן קיים כיום המצב האבסורדי שדווקא

יוכל עמרם לשאת לו אשה שנייה ללא כל חשש. הוא לא יהיה צפוי לתביעה פלילית בשל ריבוי-נישואין.

הדת היהודית והדת המוסלמית מתיר רוח במקורן ריבוי-נישואים. הדת המוסלמית מתירה זאת עד היום, והדבר נעוץ עמוק במסורת חייהם של המוסלמים. יש אומרים, כי ריבוי-נישואים הוא אפילו מיצווה בדת המוסלמית.

הדת היהודית פנתה לכיוון אחר, ומאז חרם דרבינו גרשום, לפני אלף שנה, אסורה נשיאת יותר מאשה אחת על חלק

של בית עבדול חי, על המיטה הכפולה יושבים האב ושלושת ילדיו הגדולים, הנהוגים לישון עם אשתו הראשונה, למרות שאינה אדם. בכל חדר — מיטה כפולה וארון, לילדים חדר נפרד.

חדר הילדים

האשה השנייה

עווייה, ענודת תכשיטי זהב שקיבלה לחתונה. בזרועותיה בנה התינוק, ולידה הבן הגדול ממנו. מאחוריה המקרר המשותף לה ולצרתה-שותפתה. הן מבשלות יחדיו ומתחלקות בכל עבודות הבית.

לבית, ולהרשות לו לצלם את נשותיו וילדיו.

בבית הגדול, אך דליה-מראה, הסתובבו הילדים הקטנים, מחזיקים פרוסת-לחם שי היתה ארוחת-הצהריים שלהם. ליד הכיור הגדול עמדה עווייה, אשתו השנייה, שמני מונת ויפת-עיניים, עווייה תכשיטי-זהב, ועסקה במלאכות הבית.

הכרונה של האשה הראשונה בלט. "היכן צפייה?" נשאל הבעל, וכאן נתקל הצוות הראשונה במסך שירד על מחמוד. הוא הראה את חדרה, סיפר כמה היא אוהבת את הילדים, אך לא ידע להשיב לאן בדיוק הלכה. הוא טען, כי אין בידי תמונה שלה, וסירב לצאת לחפשה בכפר. האם יתכן, כי מילבד עונש המאסר והקנס שהוטלו על המישפחה, הוטל עליהם עונש נוסף של מריבה מישפחתית ופירוד? הכל מפני שמחמוד רצה ללכת לפי צו מצפונה, ואילו החברה הישראלית שוקדת על תיקון החברה?

מוסלמים, שדתם ומסורתם מתירות להם ריבוי-נישואים, מוגבלים יותר בנשיאת אשה שנייה מאשר היהודים, שעליהם חל חרם רבנו גרשום.

זאת גם הסיבה לכך שמחמוד, חסר התייחסות, שלא נטל לו ידועה-בציבור, לא גירש את אשתו הראשונה ולא הצליח להשיג לו היתר נישואין, נידון לי-מאסר.

עונש

המצפון

מרות שנידון למאסר, היה מחמוד האדם הראשון שצוות העולם הזה פגש בו בטירה. הוא היה כפוף מעל חלקת תות-השדה שהוא מגדל ליד תחנת-הדלק בכניסה לכפר. עימו היו שני בני-אחיו, שעזרו לו בשדה. הוא הסכים ברצון לקחת את הצוות